

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012. Цей переклад було здійснено за підтримки Трастового фонду з прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не накладає правових зобов'язань на Суд. Для більш детальної інформації, прохання ознайомитись із положенням про авторські права в кінці цього документа.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційна довідка про судову практику ЄСПЛ № 125

Грудень 2009 року

Муньоз Діаз (Muñoz Díaz) проти Іспанії - 49151/07

Ухвала 8.12.2009 [Секція III]

Стаття 14

Дискримінація

Відмова визнати дійсним шлюб між особами ромської національності з метою призначення пенсії за померлого члена подружжя : *порушення*

Стосовно фактів – Заявником є громадянка Іспанії, що належить до ромської громади. В 1971 році вона одружилася з М.Д., який також належав до ромської громади, згідно із ритуальними звичаями, що є властивими для цієї громади, та народила від нього шість дітей, які були записані в родинну книжку, що була видана відповідними іспанськими органами. В 1986 році родину було визнано багатодітною. В 2000 році М.Д. помер. Протягом 19 років він здійснював внески до системи соціального забезпечення. Заявниця звернулась з проханням про нарахування їй пенсії за померлого члена подружжя, в чому їй було відмовлено на тій підставі, що вона не була цивільною дружиною М.Д; це рішення було повторно підтверджено в 2001 році. Згодом заявниця звернулась до трудового суду, який визнав за нею право на отримання пенсії за померлого члена подружжя. Цей присуд було скасовано Вищим судом юстиції. Позов заявниці в рамках процедури *ампаро* було відхилено відповідною постановою у 2007 році.

Стосовно права – Стаття 14 в поєднанні зі статтею 1 Протоколу №1 : щодо режиму призначення пенсій за померлого члена подружжя, який діяв на момент описаних подій, загальний закон про соціальне страхування, в чинній на той момент редакції, визнавав право на пенсію за померлого члена подружжя на користь іншого члена подружжя. Водночас, до цієї норми закону було внесено низку доповнень та уточнень як в самому законі, так і в судовій практиці національних судових органів, в тому числі Конституційного Суду.

Коли в 1971 році заявниця брала шлюб згідно з ритуальними звичаями та традиціями ромської громади, в Іспанії не було можливим, окрім випадків попередньої заяви про апостасію, одружитися в інший спосіб, аніж згідно з ритуальними звичаями канонічного права католицької церкви. Відповідно, від заявниці не можна було вимагати, не утискаючи при цьому її права на свободу віросповідання, аби вона одружилася згідно закону, себто згідно канонічного права, у 1971 році, відтоді як вона висловила свою згоду на одруження згідно ритуальних звичаїв ромської громади. Звичайно, внаслідок, зокрема, введення в дію Конституції Іспанії 1978 року, заявниця мала би можливість взяти цивільний шлюб. Вона заявляє про те, що цілком щиро вважала, що шлюб, який було укладено згідно звичаїв і традицій ромської громади, мав всі властиві цьому інституту наслідки. Аби судити про щирість заявниці, варто взяти до уваги її належність до громади, в середовищі якої чинність укладеного за її звичаями і традиціями шлюбу ніколи не піддавалась сумніву та не розглядалась як така, що суперечить суспільному порядку з боку національних органів влади, які, в певних аспектах, навіть визнали заявницю в її якості члена подружжя. Таким чином, сила колективних вірувань з боку громади, яка має чітку культурну ідентифікацію, не може бути проігнорована. До того ж, на міжнародному рівні, серед країн-членів Ради Європи утверджується консенсус в питанні визнання особливих потреб меншин та обов'язкового захисту їхньої безпеки, ідентичності та життєвого укладу. В данному випадку, переконання заявниці стосовно свого статусу одруженої жінки, разом із сукупністю відповідних йому наслідків, було незаперечно підсилене позицією органів влади, які визнали її в якості дружини M.D. та цілком конкретним фактом видачі певних документів соціального забезпечення, зокрема, свідоцтва про членство в системі, в якому було встановлено її статус дружини та багатодітної матері: ця ситуація розглядалась як гідна підстава для виділення допомоги, яка включала необхідність офіційного визнання в якості члена подружжя. Щирість переконань заявниці щодо чинності її шлюбу, яку було підтверджено шляхом офіційного визнання її статусу органами влади, призвела до законних очікувань з її боку стосовно того, що вона розглядається як дружина M.D., і що вона утворює з ним сімейне подружжя, яке визнається як таке. Цілком природньо, що, після смерті M.D., заявниця мала надію, що їй буде призначено пенсію за померлого члена подружжя. Таким чином, відмова визнати заявницю в якості дружини з метою отримання пенсії за померлого члена подружжя суперечить попередньому визнанню цього статусу з боку органів влади. До того ж, в рамках цієї відмови не було взято до уваги соціо-культурні особливості заявниці з метою оцінки її щирості. В цьому зв'язку варто нагадати, що, відповідно до положень Рамкової конвенції про захист національних меншин, країни-підписанти згаданої конвенції беруть зобов'язання належним чином враховувати особливі умови осіб, що належать до національних меншин. Беручи до уваги конкретні обставини справи, наявна ситуація має ознаки надмірної відмінності у ставленні до заявниці порівняно із ставленням, що зазвичай застосовується до добросовісного шлюбу. В своєму рішенні, суддя трудового суду інтерпретував діюче законодавство на користь заявниці. Втім, це рішення було скасовано постановою Вищого суду юстиції, в якій не було зроблено ніяких висновків із особливостей, що є властивими ромській меншині. У світлі вищевикладеного, є надмірним, аби іспанська держава, яка видала заявниці та її родині сімейну книжку, яка надала їм статус багатодітної родини, яка надала заявниці та її шістьом дітям допомогу з метою медичного забезпечення і яка протягом більше дев'ятнадцяти років отримувала від її чоловіка ромської національності внески до системи соціального забезпечення, відмовлялась тепер визнавати наслідки ромського шлюбу в питанні призначення пенсії за померлого члена подружжя.

Зрештою, для Суду є неприйнятною теза Уряду, згідно якої заявниці було би достатньо взяти цивільний шлюб, аби отримати пенсію, на яку вона претендує. Насправді, заборона дискримінації, яка закріплена в статті 14, лише тоді має сенс, коли в кожному конкретному випадку береться до уваги як така особиста ситуація заявника з точки зору критеріїв, перелік яких міститься в положеннях згаданої статті.

Висновок : порушення (шість голосів проти одного).

Стаття 41: 70 000 євро на відшкодування сукупних збитків.

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини
Укладене канцелярією, це резюме не накладає правових зобов'язань на Суд.

Натисніть тут для доступу до [Інформаційних довідок про судову практику](#)

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є французька та англійська. Цей переклад було здійснено за підтримки Трастового фонду з прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не накладає правових зобов'язань на Суд, який не несе будь-якої відповідальності за його якість. Його можна завантажити з HUDOC, бази даних про судову практику Європейського суду з прав людини (<http://hudoc.echr.coe.int>), або з будь-якої бази даних, до якої його було надано HUDOC. Його може бути відтворено в некомерційних цілях за умови повного цитування назви справи та вищенаведеного положення про авторські права, а також посилання на Трастовий фонд з прав людини. Про будь-яке використання всього чи частини цього перекладу в комерційних цілях має бути повідомлено за електронною адресою publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court for Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour Européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été réalisée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.